

Idemque & multo fortius dicendum est, ubi concessa est emphyteusis Titio usque in tertiam generationem...

ADDITIONES.

- 1. (a) Uque in tertiam generationem. J. Adde, quod licet appellatio generationis veniat tam masculus, quam femina...

QUESTIO XXXV.

SUMMARI.

EX CLARO.

- 1. Quo ordine succedatur in emphyteusi concessa pro se, & filiis & nepotibus. Ex Additionibus.

Quaero, pater (a) acquisivit emphyteusin pro se, & liberis, vel pro se, & filiis, & nepotibus suis, &c. quo ordine erit succedendum...

ADDITIONES.

(a) Pater acquisivit emphyteusin pro se, &c. Quod pater stipulans emphyteusin sibi, suisque liberis, vel filiis videatur stipulari ordine successivo...

juris. Nam tunc à principio emphyteusis tam filio, quam patri concessa est. Imola in l. Gallus 29. §. 1. ff. de liber. & posth. heredib. inst. Burlat. consil. 67. num. 5. lib. 1. Gratian. d. c. 347. num. 3. & 4. HARR.

QUESTIO XXXVI.

SUMMARI.

EX CLARO.

- 1. Nepos ex filia femina an succedat in emphyteusi concessa usque in tertiam generationem. 2. Et an filius masculus ex filia femina admittatur ad emphyteusin concessam pro se, & filiis masculis, vel pro se, & descendibus virilis sexus.

EX ADDITIONIBUS.

- 1. Num emphyteusis mihi, & meis filiis concessa, etiam nepotibus meis tributa videatur. 2. Filii appellatione etiam nepos comprehenditur, tum in favorabilibus, tum in odiosis. 3. Unum idemque dicitur, quicquid per rerum naturam continuative procedit. 4. Interpretatio Novellae 7. c. 3. in principio.

Quaero, concessa est alicui emphyteusis usque in tertiam generationem, nunquid in ea succedat nepos ex filia femina? Respond. quod sic. Ita consuluit D. Marian. Socin. senior in quodam suo consilio...

Pone ergo, quod (a) quis acceperit emphyteusin pro se, & filiis masculis, vel pro se, & descendibus suis, virilis sexus, vel per virilem sexum, nunquid comprehenditur nepos masculus ex filia femina? Respond. quod non. Ita tenet Specul. in §. nunc aliqua, q. 146. & est communis opinio...

ADDITIONES.

(a) Quod quis acceperit emphyteusin pro se, & filiis, &c. J Adde hunc loco ista quaestio est an emphyteusis mihi, & meis filiis concessa, etiam nepotibus meis tributa censetur? Et sane non desunt, qui existimant, emphyteusin illo modo mihi concessam, ad nepotes meos non devolvit. Sed morte mea, meorumque filiorum penitus extinguit. Salsicet. in l. 2. n. o. & Jafon. num. 191. C. de jur. emphyteut. & Dn. Collega Boer. class. 2. diffus. 14. tit. 77. edit. 2. Verum contrariam ego sententiam benigniorem, atque probabiliorum esse reor...

cedant, per ea, quae eleganter tradit Baldus in l. 1. post princip. C. de conditombus instur. ubi ita scribit: Filiorum appellatione nepotes continentur, licet mentio fuerit facta de filiis, ex suo corpore natis. Nam verificatur in nepotibus: quia in eis est sanguinis continuatio, &c. unum idemque dicitur, quicquid per rerum naturam continuative procedit. Baldum referunt, & sequuntur Joannes Cephalus consil. 262. nu. 7. ad ff. & Decian. consil. 2. n. 8. & 9. vol. 2. Neque cessat Novell. 7. cap. 3. in prin. ubi cum appellatione filiorum nepotes non continentur. Alias siquidem frustra Imperator expressisset nepotes; cum filiorum appellatione venient. Hoc, inquam, non resistit: quia ob id solum nepotum mentio ibi expressa est; ut hanc verba (in duobus ejusdem personae hereditibus) explicarentur, adeoque indicaretur, de duobus generationibus, quarum prima sit filiorum, altera nepotum, actum fuisse. Cetera, quae huc sententiae apponuntur, resutavi in §. adeo autem, 3. n. 389. & seq. Inst. de loc. & conducl. HARR.

QUESTIO XXXVII.

SUMMARI.

EX CLARO.

- 1. Emphyteusis concessa pro se, & filiis, nunquid transeat ad ipsos filios, etiam si non sint heredes patris. 2. Et quid si sit concessa pro filiis, & hereditibus. 3. Et quid si repudiet patris hereditatem, an possint retinere emphyteusin. 4. Et quid si concessa sit simpliciter usque in tertiam, vel quartam generationem.

EX ADDITIONIBUS.

- 1. Nunquid emphyteusis concessa pro se, & filiis, transeat ad ipsos filios, etiam si non sint heredes patris. 2. Et quid, si concessa sit pro se, & filiis, & hereditibus.

Quaero, nunquid emphyteusis concessa pro se, & filiis, transeat ad ipsos filios, etiam si non sint heredes patris? Respond. aliqui distinguunt inter emphyteusin ecclesiasticam, & emphyteusin concessam à privato, ut scilicet ista, quae de sui natura transit etiam ad extraneos heredes, censetur concessa filiis, & hereditibus, illa vero quae de sui natura non transit ad extraneos, censetur concessa filiis, ut filiis, non autem, ut hereditibus. Et hanc opin. dicit esse communem Alexan. consil. 129. num. 2. lib. 5. Tu (a) dic, quod ut emphyteusis est concessa simpliciter (b) & absolute pro se, & filiis, nulla hereditum mentione facta, & tunc indistincte tenendum est, quod transeat ad filios, etiam si non sint heredes patris, prout etiam indistincte ita dicit Bartol. in d. l. ut juristicus, §. si liberi, num. 4. ff. de oper. libert. & est communis opin. ut dicit Alexand. consil. 8. nu. 1. lib. 3. & consil. 119. nu. 4. lib. 5. quem refert Jaf. in l. quod dicitur, num. 29. ff. de verbor. obligat. & Joan. Dilect. de arte testandi, tit. 11. c. 1. et 2. post nu. 1. & Ruin. consil. 48. num. 4. lib. 1. & consil. 169. num. 7. eodem volum. Curt. jun. consil. 78. num. 3. & seq. Didac. lib. 2. resol. cap. 18. post nu. 2. vers. quinta conclusio. Et licet multi ex paralogis Doctor. loqui videantur in emphyteusi ecclesiastica: ego tamen in hoc nullam facio differentiam, an talis emphyteusis sit concessa ab Ecclesia, vel à privato, ut late dixi infra libro 7. §. filius, in illa quaestione, an in dubio pater praesumatur stipulari filiis, ut filiis, an autem filiis, ut hereditibus. Aut vero est concessa (c) pro se, & filiis, & hereditibus, & tunc non transit ad ipsos filios, nisi (d) etiam sint heredes: & si utraque qualitas requiratur, scilicet, quod sint filii, & quod sint Jul. Clar. Senec. Pract. Civil. Tom. 1.

heredes. Ita tenent Bartol. in d. §. si liberi, n. 4. & est communis opinio, ut dicit Alexan. consil. 128. post n. 6. vers. Et illa verba, lib. 1. quem refert Sismundus. consil. 1. feud. post nu. 60. Jafon. in l. fison forem §. libertus, nu. 35. ff. de conducl. indeb. & consil. 57. col. 1. lib. 1. Et pariter hoc casu nulla est facienda differentia, an emphyteusis sit concessa ab Ecclesia, an autem à privato, juxta communem omnium interpretationem, ut ait Didac. lib. 2. resol. c. 18. nu. 3.

Ex hac conclusione inferitur, quod in primo casu, scilicet, quando emphyteusis est concessa simpliciter pro se, & filiis, licet filii repudient hereditatem patris, poterunt nihilominus succedere in emphyteusi. Ita tenent communiter Doctores, ut ait Salye. in Auth. unde si patris, num. 5. C. de inoff. test. quem refert Alexand. in l. quod dicitur, post nu. 19. col. 15. vers. sic. Illud tamen intelligit. Hanc etiam conclusionem dicit esse communem Jafon. in l. 2. num. 188. C. de jure emphyt. Alciat. de praesumpt. in 1. reg. praesumpt. 31. nu. 1. In secundo autem casu, scilicet, quando emphyteusis est concessa pro filiis, & hereditibus, non poterunt filii renunciare hereditatem, & emphyteusin retinere. Et haec est communis opinio, ut dicit Jaf. in d. §. libertus, post nu. 35. Vide in proposito ea quae dixi infra, hoc cod. lib. 3. feudum, q. 76.

Sed pone, quod emphyteusis concessa fuerit usque in tertiam, vel quartam generationem, & sic nulla expressa mentione facta filiorum, nec hereditum? Respondeo, quod ea natura verbi (generationem) videntur contrahentes potius considerare successorem sanguinis, quam successorem hereditatis, & ideo in hujusmodi emphyteusi admittendi sunt nepotes, etiam si non sint heredes. Et haec est communis opinio, ut ait Corn. consil. 100. in littera D, lib. 4.

ADDITIONES.

(a) TU dic. J Adde, ut per Rimin. jun. consil. 395. nu. 23. 24. GRACH.

(b) Simpliiter, & absolute pro se, & filiis. J Quando emphyteusis concessa est simpliciter pro se, & filiis: tunc certum est, filios succedere, etiam si non sint heredes patris; quando vero transmissa est pro se, & filiis, & hereditibus, tunc necesse est, ut filii, & emphyteusis succedere volunt, etiam sint heredes. Ita inpositi Clarum nostrum, & ab eo cumulatim hic. sentit Alexand. Trentacinius, var. resol. lib. 3. resol. 3. de jur. emphyt. n. 7. & 8. HARR.

(c) Aut vero est concessa. J Si autem concessa sit pro se, & legitimis hereditibus, non venient ad illam, nisi illi, qui soli censentur vocati tanquam ab intestato successori, & non in testamento instituti, ut quo per Alex. in l. ex falso, §. fin. circa fin. ff. ad Trebellic. nisi tales fuissent ab intestato vocati, qui non rimum dicuntur heredes legitimi secundum Bartol. in l. 1. §. de ter. 1. vide Guil. de Bened. in rep. cap. Raynuitius, in praesud. 75. de testam. GOVERN.

(d) Nisi etiam sint heredes. J Adde, & commune dicit Roland. consil. 80. num. 20. & dixi etiam in collect. mea commun. opin. in verb. emphyteusis numer. 12. GRACH.

QUESTIO XXXVIII.

SUMMARI.

EX CLARO.

- 1. Emphyteusis an transeat ad institutum in re certa. Ex Additionibus.

Quaero, nunquid (a) emphyteusis transeat ad institutum in re certa? Respond. siquidem est institutus alius haeres universalis, proculdubio emphyteusis...

tionem, 3. §. 1. ff. de obligat. & actionib. Sed inter emphyteutam, & dominum concedentem fundum suum in emphyteuticū id agit, ut utique fundum in emphyteuticū accipiat, eo duntaxat utatur, fruetur, d. l. 1. §. ult. ibi, fundum fruendum concesserunt, ff. si ager veterigalis. Ergo ultra usufructuum emphyteuta in pradio emphyteutico nihil habet. Ideoque thesaurus, quem in pradio istiusmodi invenit ex hereditate domini est; & altero semel eum sibi vindicat emphyteuta, non quidem propter emphyteuticū, sed ob solam inventionem: quippe cum pars dimidia etiam extranei inventoris lucro cederet. V. Hanc sententiam post alios defendunt Alvarus Valac. d. tractat. de iure emphyteut. quest. 15. num. 1. verū sunt tamen aliqui. Giltenius in proclivis est. Insit. de rer. divis. num. 97. & in d. §. thesaurus, 39. num. 29. Insit. eod. Garthas in tract. de expens. cap. 22. num. 52. Dn. Collega Boccer. class. 2. disp. 14. in 51. & class. 5. disp. 3. th. 43. edit. 2. & in tractat. de regali. cap. 3. nu. 181. Ayzer. in processu hibern. jur. par. 1. cap. 10. obs. 6. num. 9. & seq. & Hozon. disp. 4. controvers. 17. Tametsi vulgo interpretes aliter sentiant, Accur. Angel. Aren. Faber, Jaf. Porcius, Thomas Livius, Schneidevvin. Myninger, & Behio, & ceteri in d. §. thesaurus, 39. Insit. de rer. divis. Bartol. & Bald. ad l. unic. C. de thesaur. Ludov. de Molina de Hispanor. primogen. lib. 1. cap. 23. nu. 7. Henricus a Rosenthal. in tractat. feudat. cap. 5. conclus. 97. Coraſius ad l. 1. nu. 17. Cod. de iur. emphyteut. & alii, ab iis relati.

12. Nostra * autem conclusio non repugnat textus in l. possessores, 12. in fine, C. de fund. patrimonialibus, ubi emphyteuta simpliciter domini appellatur. Tum quia eo loco emphyteuticarii fundorum domini dicuntur, non quod revera domini sint effecti, sed quod pro dominis habeantur, ut ibidem sentit Cujacius. Tum quia illic emphyteuta improprie domini vocantur, tradente Joanne Borcholt in Commentar. de feud. cap. 1. num. 15. Tum quia textus ille accipiendus est non de omni emphyteuta, sed de eo, qui iundum patrimonialem, id est, fidelem, primo quidem in emphyteuticū accipit, postea autem iure privato, pro proprio cum sibi comparavit, salvo tamen ipsi fisco, annuo canone. Quod vero fundi patrimonialis, ex iusto Principis, fieri alicujus possint, canone salvo, arguit etiam l. cum servus, 39. §. ultim. ff. de legat. 1. l. qui fundos, 9. C. de omni agro deserto, l. universi, 9. & l. fundos, 10. C. de fundis patrimonialibus. Reliqua, quae huic conclusioni videntur contraria, dilui in d. §. thesaurus, 39. num. 22. cum sequentiis. Insit. de rer. divis. in §. adeo autem, 3. nu. 258. & seq. Insit. de locat. & conduct.

Addendum hoc loco, & illud est, tanquam notatu dignum, quod * si in pradio emphyteutico sit vecarium, in quo fera capi solent, emphyteuta in eodem venari possit, dummodo ferarum numerus, qui suit eo tempore, quo emphyteutis fuit concessa, per singula genera conservetur. Quod in usufructuario diserte respondit Tryphonius, in l. usufructuarium, 62. §. 1. ff. de usufructu, & in eo, qui emittit cum paclo redimendi, probavit Cagnolus in l. 2. C. de paclo inter empti. & vendit. quest. ultim. huncque referens Tiraqueſſus in tract. de vendit. convent. §. gloss. r. nu. 23. in fine.

14. Si * item in fundo emphyteutico sit lacus, stagnum, vel piscina, in quibus pisces, ut ibi multiplicentur, & crescant, habeantur redditus piscationum ad emphyteutam pertinere non dubium est, argum. l. item si fundi, 9. §. ancupiorum, 5. vers. ergo, & piscationum, ff. de usufructu, & l. quid tamen, 10. §. sed & si agri, 3. ff. quib. mod. usufruct. vel usus amittitur. Eiusque ratio est perspicua: quia * pisces, qui in stagno sunt, ut ibidem multiplicentur, & crescant, ad instar fructuum pendentium pars fundi dicuntur: ideoque usufructuarius, emphyteuta, vasallus, & similes, piscando iis frui possunt: ita tamen, ut piscium numerus subinde per subſtitutionem conservetur. Tametsi pisces, custodie duntaxat causa, in stagno vel piscina repositi, pars fundi esse non dicantur, sed quid ab ipso fundo, fructibusque fundi separantur, ac diversum, l. linc, & labra, 15. in fine, ff. de adimonib. empt. ibique Bartol. & Gotho-

16. fredus. Siquidem * per surrogationem corporum, fructus stagni perpetui efficiuntur, l. cum debere, 33. ff. de servitutibus praed. urbanor. Et licet spatio temporis singula corpora mutantur, mediante tamen surrogatione, semper eadem res dicitur, l. proponebatur, 76. ff. de iudic. l. sicut, 7. §. in decurionibus, ff. quod cuiusqueque universit. nomine, & d. l. quid tamen, 10. §. in navis, 7. ff. quib. mod. usufruct. vel us. amitt.

l. servitutes, 20. §. si sublatum, 2. ff. de servitutibus praed. urban. l. si greges, 22. & l. si ita locatum, 65. §. ultim. ff. de legat. 1. caque de re videantur Guitio Papae decis. 91. nu. 4. Chaffan. ad consuetud. Burgund. rit. 4. §. 2. gloss. per. colum. fin. Capoll. de servitutibus praed. rustic. cap. 42. num. 6. Hartman. Pistoris lib. 1. quest. jur. q. 24. n. 65. & seq. Schrader. in tract. feud. part. 3. c. 4. n. 7. & 2. part. 9. part. princ. sect. 4. nu. 10. & D. Boccer. d. class. 2. disp. 14. th. 53. & d. tractat. de regali. c. 3. nu. 150.

Similiter * si inter alia bona emphyteutica sit sylvae caedua, id est, quae succisa rursus ex stirpibus, vel radicibus nascitur, l. sylvae caedua, 30. in princ. ff. de veri. significat. emphyteuta ex ea arbores, & ligna excidere licet: si modo frugiferis, & grandibus arboribus parcat, cadendoque confectum usum non excedat, l. ex sylvae, 10. & l. seq. l. si cuius, 13. §. fructuarius, ibi, & non debet neque arbores frugiferas excidere, & c. & l. si alente, 28. ff. de usufructu l. fructus, 7. §. si fundum, 12. ff. solut. matrim. Utrum * vero emphyteuta istiusmodi sylvam caedere queat, quae non brevi, sed longo temporis intervallo succisa renascitur, non omnium eadem sententia est. Id quidem negare videtur Arius Pinelus ad l. 1. part. 2. C. de bon. matern. nu. 59. circa finem, post Paulum a monte Pico, Arnulphum Kuzum, & Sigismundum Lořvedum, ab eo relatos, per hanc rationem: quod pullulare, * & renasci dicitur non debet, quod annorum multitudine exigit, argumento l. antepenultim. ff. simul. erisc. Verum contrarium magis probatur Joanni Garthas in tractat. de expens. & meliorat. cap. 11. nu. 35. Alexand. consil. 118. num. 3. & 7. lib. 5. Parisio consil. 111. num. 32. lib. 1. Curzio Senorio, consil. 70. nu. 8. & D. Collega Bocero class. 2. disp. 14. th. 54. ad lit. C. edit. 2. Tum quia d. l. sylvae, 30. ff. de veri. significat. sylvam * caedua esse deſinat, quae succisa renascitur, nulla distinctione facta, brevi, an longo temporis intervallo renascatur. Emphyteutam autem generaliter ex quavis sylvae caedua arbores succidere posse, effloriscit ex d. l. ex sylvae, 10. ff. de usufructu. Tum * quia textus in d. l. fructus, 7. §. si vir, ff. solut. matrim. expresse dicitur: lapidem quoque in fructu fundi esse, si casus renascatur: quales in Gallia, & Asia lapides effi feruntur. Atqui si tales inventiuntur lapides, qui casu renascuntur, proculdubio tardissime succrescunt. Quare cum lapides, quantumvis longo temporis intervallo renascuntur, in iudicio tempore renascuntibus, tractandum est. Ex quo clare satis evincitur: emphyteutam, ad quem fructus rei emphyteutice omnes spectant, ejusmodi arbores succedere posse.

Neque * refragatur d. l. antepenultim. ff. de famil. erisc. 22. caud. quia Ulpianus in ea de difficultate maxima, quae impossibilitati comparatur, diserte loquitur, argum. l. nepos Proculio, 135. ff. de veri. significat. At nostram speciem non est tanta renascendi difficultas in arboribus, ut propterea impossibilis iudicari debeat. Adde, quod terminus ille, ad renascendum constitutus, plane naturalis est: ac propterea ob hoc temporis intervallum ab ipsa natura praefinitum dicendum non est, renascendae facultatem in arboribus diffitem, nequam fere impossibilem esse. Recte ergo concluditur, sylvam caedua ab emphyteuta succidi posse, etiam si longo temporis intervallo arbores succisa renascantur. HARR.

(b) Distingendum.] Tu indiffiſſite dicitur, quod augmentum omne five latens, five patens spectat ad emphyteutam, ad quem spectat diminutionis incommodum. Commune vide per Rip. in c. cum M. Terrariorum. colum. 7. in vers. 5. facit. de constitut. iudic. & dixi etiam in collect. mea commun. opin. in verb. augmentum, nu. 4. GRACH.

QUESTIO XLII.

SUMMARIA.

EX CLARO.

- 1 Emphyteutis finitur finita generatione emphyteutae.
- 2 Et quid si concessa sit simpliciter, nulla facta mentione filiorum, neque haeredum.

EX Additionibus.

- 1 An emphyteutis ob dolum, vel culpam amittatur, reviviscet.

- 2 An emphyteuta ob culpam levissimam suo iure cadat.
- 3 Sententia Novell. 120. cap. 8. & authent. qui rem, Cod. de SS. Ecclies.
- 4 Omnis dispositio, secundum subjectam materiam, & naturam illius rei, de qua agitur, accipienda.
- 5 Concessum ad tempus, post illud tempus censetur prohibitum.
- 6 Generatio finita, etiam finitur emphyteutis ad illam datam.
- 7 Emphyteutis simpliciter concessa, ad omnem generationem, omnesque haeredes transit.
- 8 Pater inter liberos aequalitatem servare praesumitur.

Quaero, quando finitur emphyteutis? Respond. Emphyteutis tribus modis finitur. Primo, propter (a) culpam emphyteutae: quia male versatus est in re emphyteutica, vel inrequilito domino alienavit, vel cessavit per tempus a lege in canonis solutione praesumitur. Nam his omnibus casibus emphyteuta cadit a iure suo, & utile dominium consolidatur cum directo, & sic finitur emphyteutis, ut suis locis sup. declaravimus. Secundo modo finitur (b) emphyteutis cursu temporis, quando scilicet concessa est aliqua res in emphyteuticū ad certum tempus praesumitur, puta triginta, vel quadraginta, vel centum annos: nam eo casu, finito illo tempore, finitur emphyteutis, & in hoc non est difficultas. Tertio modo finitur emphyteutis, extinda (c) generatione ipsius emphyteutae. Est tamen in hoc advertendum, quia aliquando emphyteutis est concessa pro se, & filiis, vel pro se, & descendentibus: tunc proculdubio deficiente generatione ipsius emphyteutae, finitur emphyteutis. Aliquando est concessa in tertiam, vel quartam generationem: & tunc finita illa tertia, vel quarta generatione, finitur emphyteutis, & in hoc etiam non est dubitandum. Aliquando est concessa pro se, & haeredibus: & hoc casu si est concessa a privato, est absolute haereditaria; & ideo non finitur cum generatione ipsius emphyteutae, sed transit etiam ad extraneos haeredes, juxta ea, quae dixi supra, quest. 28. Si vero est concessa ab Ecclesia, non transit ad extraneos haeredes, ut ibidem dixi, & ideo finitur simul cum generatione recipientis.

Sed quid si concessa sit simpliciter nulla nec filiorum, nec haeredum facta mentione, puta concedo Titio hunc domum in emphyteuticū, nunquid finita generatione Titii, erit finita emphyteutis? Resp. Aut est concessa a privato, & non finitur: talis enim emphyteutis est de sui natura transitoria etiam ad extraneos haeredes, ut dixi in d. q. 28. in princ. Aut est concessa ab Ecclesia, & tunc finita generatione ipsius recipientis. Et hanc dicit esse communem opin. & consuetudine communiter approbatam Corn. consil. 76. in litera H, lib. 2. de quo pariter dixi in d. q. 28. supra saepius allegata.

ADDITIONES.

- 1 (a) Propter culpam emphyteutae.] Quod est emphyteuta ob dolum, vel culpam latam, & levem, in re emphyteutica admissam, emphyteuti privetur, ostensum est supra ad quest. 26. num. 1. & 2. Sed utrum est emphyteuta, ob culpam etiam levissimam, privationis puniam subire debeat, dubitari posset? Nos (nihil obstante contraria opinione Cagnoli, & Decli in authent. qui rem c. de SS. Ecclies.) illud negantibus haud sine causa suffragamur: quoniam emphyteuta ex natura contractus emphyteutici propter latam, & levem duntaxat, non autem levissimam culpam tenetur, l. ff. ut certo, 5. §. nunc videndum, ff. de commodat. l. contractus, 23. ff. de regul. jur. ibique Anton. Delrio. cap. 13. Bald. in d. authent. qui rem num. 2. C. de SS. Ecclies. & Jason. in l. 2. num. 98. C. de iur. emphyteut. Neque est obſtat, quod textus in Novell. 120. cap. 8. & d. authent. qui rem, C. de SS. Ecclies. generaliter, & Jul. Clar. Sentent. Pract. Civil. Tom. 1.

distincte statuunt, emphyteutam deteriorantem rem emphyteuticam suis iure amittere: adeoque omnem culpam, etiam levissimam, poene privationis obnoxiam esse, l. de preter. §. ff. de Public. in rem ad. l. 1. §. generatiter, ff. de levari. praehendi. Nam si notissima juris regula est, omnem dispositionem accipiendam esse secundum subjectam materiam, & naturam illius rei, de qua agitur, argum. l. ex conducto, 15. §. si vero, 4. vers. sed & si verba, ff. locati, l. sed si possessor, 11. §. nemo juraverit, ff. de jurato. l. damus insti, 43. in princip. eip. vers. quod in stipulatione, ibique Angel. ff. de damn. infel. l. fin. C. de non numer. pecun. Nic. Everhard. in locis legalib. loc. a subjecta materia num. 1. Quare cum in d. authent. qui rem, C. de SS. Ecclies. & d. Novell. 120. cap. 8. de emphyteuta ob deteriorationem iure suo privando, agatur: is autem de lata saltem, levice culpa, non vero de ista materia tenetur, d. l. ff. ut certo, 5. §. nunc videndum, ff. commodat. l. contractus, 23. ff. de regul. jur. Subjecta materia suadet, deſitionem dictae Novell. 120. c. 8. & d. authent. qui rem, inde desumpta de lata, levice, non autem levissima culpa intelligendam esse.

(b) Finitur emphyteutis cursu temporis.] Indubitatum est, emphyteutam ad certum, & praesumitur tempus concessam, eo clauso, ad dominum concedentem reverti. Siquidem concessum ad tempus, post illud tempus censetur prohibitum, arg. l. stare hibernum, 21. §. 1. ff. de legat. 2. l. pater filium, 28. §. fundum, 5. ff. de legat. 3. l. 1. in fin. iuncta l. ult. ff. si ager veterigalis. Et post Clarum hunc nostrum, tradunt Valentini. F. rick. lib. 3. de successione. cap. 20. nu. 3. & 4. C. de iur. in tractat. de iur. emphyteut. cap. 1. alique ab eo recessit. Idem est, est nominatim conveniri, ut ad certum tempus vestigali, sive canone non soluto, emphyteuticus fundus ad dominum rediret: & lege commissa, dominus sua lege utatur, & fundum vindicet, l. ex vestigali, 31. ff. de pignori. & hypothe. Quibus casibus hoc quoque evenit, ut si emphyteuta prius fundum dederit pignori, tum etiam jus pignoris evanescat, d. l. ex vestigali, 31. ff. 800. Donell. lib. 9. Comment. de iur. civ. c. 15. pag. 454. nu. 40. HARR.

(c) Extinda generatio ipsius emphyteutae.] Quod est emphyteutis ad certam generationem data finitur extinda ipsa generatione, post Clarum nostrum, annotant Joann. Borcholt. in Commentar. de feud. cap. 3. num. 16. & Dn. Collega Boccer. class. 2. disp. 14. th. 54. lib. 1. edit. 2. Quamvis * alias emphyteutis simpliciter, & pure concessa, ad omnem generationem, omnesque haeredes, non modo masculos, sed & feminas transeat, argum. Novell. 7. c. 3. in princip. uti masculis uti feminis, & c. Quo facit illud vulgatum iuris theorema: quod si pater inter liberos aequalitatem servare, & in dubio tam filias, quam filios acquirere velle praesumatur, argum. l. quotiens, 12. §. idem respondit, 43. versic. sed ipse Papinianus, ff. de fun. instruat. & instrum. legat. l. illud, 20. §. ad hanc, C. de collationibus, Borcholt. d. c. 3. num. 14. D. Obrecht. disp. 36. th. 87. & seq. Hucque referri poterunt, quae tradita sunt supra ad q. 32. HARR.

Extinda generatio.] Movetur pulcherrima dubitatio, quid si invidiosus usque ad mortem jus suum emphyteuticum vendit, an emptore petente renovari usque in tertiam generationem, juxta consuetudinem Ecclesiae, quae erat folia facere similes renovationes in tertiam generationem, vel usque ad finem tertiae generationis, ut hic dicitur, an Ecclesia possit denegare? vide per Benintend. decis. 87. GRACH.

Extinda generatio.] Notandum tamen, quod eo casu descendentes petendo illius confirmationem facile impetrare solent, & si non impetrant, possunt de jure Canonico appellare ad superiorem, ut opat quod confirmatio fiat, text. est in l. 1. §. permittitur, & ibi Barr. & alii, ff. de acqu. quot. & ass. De hac materia vide ample Ant. Gabr. lib. 3. commun. opin. tit. 1. conclus. 7. GOUVERN.

QUESTIO XLIII.

SUMMARIA.

EX CLARO.

- 1 Finita emphyteusi an possit emphyteuta, vel ejus haeres, petere a domino directo, ut illam renovet in eorum persona.

quam in emphyt. privati. Et ita servari etiam in emphyteuta Ecclesie...

Adde, quod huiusmodi melioramenta non solum debentur ipsi emphyteute...

Sed quid de edificis, si que forte emphyteuta construxit in solo emphyteutico?

ADDITIONES.

Melioramenta. Hic scias, quod melioramenta facta per emphyteutam in re emphyteutica non compensantur...

Si vero emphyteutis finitur sine culpa, etc. Hand expeditum est, an emphyteuta, si absque eius culpa emphyteutis finita fuerit...

Uero, quis teneatur ad collectas pro bonis emphyteuticis? an dominus directi, vel emphyteuta? Respond. quod (a) emphyteuta teneatur ad collectas...

Non t infrangitur hanc decisionem l. domo 56. ff. de legat. primo ubi si quis faciat impensas in re subiecta...

Nihil item movet textus in cap. 1. §. si vasallus, tit. l. he finitur lex 28. lib. 2. feudor. ubi secundum unam lecturam...

Similiter non obstat, quod dominus videatur locupletari cum alterius, scilicet emphyteute, iactura, & detrimento...

Emphyteuta Ecclesie. Et quod emphyteuta ecclesiastica integraliter deducat melioramenta per summationem facta...

Adde, quod estimatio sive melioramentorum, sive edificii fieri debet ex consuetudine iuxta valorem edificii consentiens...

QUESTIO XLVI.

SUMMARIA.

EX CLARO.

Qui teneatur ad collectas pro bonis emphyteuticis, an dominus directi, vel emphyteuta. Ex Additionibus.

- 1. Utrum emphyteuta ad tributa, & collectas teneatur. 2. Quid dicendum est de emphyteuta Ecclesie. 3. Ecclesia ex prædiis ecclesiasticis consueta collectas præstare non cogitur.

Uero, quis teneatur ad collectas pro bonis emphyteuticis? an dominus directi, vel emphyteuta? Respond. quod (a) emphyteuta teneatur ad collectas...

ADDI-

ADDITIONES.

Quod emphyteuta teneatur ad collectas. Quod emphyteuta non solum teneatur ad tributa merita, hoc est, imposita rebus ipsis...

Controversitur autem non parum: quid sitne idem statuerendum de Ecclesie emphyteuta, quod ille ex fundo emphyteutico collectas seculari, sive temporali domino solvere teneatur...

QUESTIO XLVII.

SUMMARIA.

EX CLARO.

- 1. Quæ actio competat pro emphyteutis. Ex Additionibus. 1. Quenam actio nascatur ex contractu emphyteutis. 2. Contractus emphyteuticus sua propria natura obligationem, & actionem parit. 3. Actio, ex pignoris contractu descendens, pignoratitia dicitur. 4. Et ex deposito sequestrario, depositi sequestraria actio vocatur. 5. Actio prescriptis verbis unde oriatur. 6. Contractus imminutus ex rei traditione, vel facto in initium capiti. 7. Conditioni ex lege quando sit locus.

Quero, quæ actio (a) competat pro emphyteutis? Respond. quod competit conditio ex lege.

Et hæc est communis opinio, ut attestatur Bartol. in leg. unica, ut. 7. ff. de cond. ex lege. licet teneat contrarium Jason in l. jurisgenium §. quinto, num. 17. de pactis...

ADDITIONES.

Quæ actio competat pro emphyteutis? Quod competitio ex lege competit ex contractu emphyteut. præter Jason & Jacobum de Nigris hic à Claro relato...

QUÆ-

QUÆSTIO XLVIII.

SUMMARI A.

EX CLARO.

- 1 Jura loquentia de emphyteusi, an habeant locum etiam in emphyteusi Ecclesiastica.
- Ex Additionibus.
- 1 In statuto, de bonis loquente, continentur etiam bona emphyteutica Ecclesiastica.

QUæro, nunquid jura civilia loquentia de emphyteusi habeant locum etiam in emphyteusi Ecclesiastica? Respond. quod non: & est communis opin. ut dicit Gratus *consil. 110. nu. 36. lib. 1.* Leges enim laicorum non possunt ligare personas, neque res Ecclesiasticas. Bene verum est, quod statuta (a) laicorum disponentia super bonis emphyteuticis, habent locum etiam in bonis emphyteuticis Ecclesiasticis, quoad præjudicium laicorum ea bona habentium in emphyteusin, & quoad laicos tantum. Et hæc est communis opin. ut ait Brun. *de statuto excludente famin. in 8. art. princ. q. 22. quem refert Paris. consil. 1. nu. 146. lib. 2. & consil. 21. nu. 61. eod. vol.* Idem dicit Rochus de Curt. *in rep. c. si col. 81. de consuet.* Nam & personæ, & bona, respectu utilis domini, sunt laicis subiecta, ideoque eorum legibus, & statutis ligantur.

ADDITIONES.

(a) **S**tatuta laicorum disponentia. Quod in statuto, de bonis loquente, comprehenduntur etiam bona emphyteutica ecclesiastica, licet statutum sit laicorum quoad ipsos laicos, post Clarum nostrum, & per eum citatos tradit Alvar. Valascus *in tract. de jure emphyt. q. 1. n. 22. HARP.*

QUÆSTIO XLIX.

SUMMARI A.

EX CLARO.

- 1 Bona emphyteutica an possint proprie dici allodialia.
- Ex Additionibus.
- 1 Allodium & feudum contraria sunt verba.
- 2 Allodium quod vulgo dicitur.

QUæro, nunquid bona emphyteutica possint proprie dici allodialia? Respond. quod non. Et est communis conclusio, ut dicit Curt. *jun. conf. 111. num. 1.* Nam allodium (a) proprie est, quod à ne-

mine præterquam à Deo recognoscitur. Bona autem emphyteutica non sunt libera cum respectu solutionis canonis, tum etiam quia non potest emphyteuta de eis libere disporre, merito non possunt dici allodialia.

ADDITIONES.

(a) **A**llodium proprie est. Allodium * & feudum contraria verba sunt, à Gothis derivata, quibus Orosius *in libro de feudis* frequenter utitur. Allodium * enim vulgo appellant, quod ab omni clientela liberum, ac solum est, vel cujus causa possessor non mini fidem atque obsequium debet: & quod ita alicuius proprium est, ut à nemine alio, nisi à Deo recognoscatur: ut, post Clarum hic nostrum, annotavit in *lexico juridic. lit. A. verbo, Allodium. HARP.*

QUÆSTIO L.

SUMMARI A.

EX CLARO.

- 1 Argumentum de feudo ad emphyteusin, & e contra, an valeat.

EX ADDITIONIBUS.

- 1 Argumentum à feudo ad emphyteusin, & contra, probabile, & frequentissimum.
- 2 Quatenus de feudo ad emphyteusin, & vice versa, argumentari liceat, remissive.

QUæro, nunquid (a) valeat argumentum de feudo ad emphyteusin, & e contra? Dixi infra *hoc eod. lib. §. feudum, quest. 3. vers. Et hæc quidem.*

ADDITIONES.

(a) **N**unquid valeat argumentum de feudo ad Emphyteusin. Argumentum de feudo ad emphyteusin, quod valeat: Socin. *consil. 167. colam. penult. Corn. conf. 67. & 131. in 2.* Decius qui adducit alios concordantes *in conf. 415. n. 8. Ruin. conf. 109. lib. 3. Roland. in conf. 17. n. 8. lib. 2. GIACH.*

Nunquid valeat argumentum de feudo ad emphyteusin, & e contra, ab emphyteusi ad feudum, eumque referens Dn. Boet. in tract. de qualitat. & different. feudor. cap. 1. nu. 15. Quando * vero de feudo ad emphyteusin, & e contra, liceat argumentari, post plures alios, quos laudant, tradunt Valasc. in tract. de jure emphyt. quest. 39. num. 19. & Henricus à Rosenthal. in tract. totius juris feudali. cap. 1. conclus. 10. n. 5. & sequenti. HARP.

Nunquid valeat argumentum de feudo ad emphyteusin. Quod argumentum * à feudo ad emphyteusin, & e contra, ab emphyteusi ad feudum probabile sit, utilissimum, & frequentissimum, docet Nicolaus Everhardus à Middelburg. *in Topicis legalibus in loc. à feudo ad emphyteusin. item in loc. ab emphyteusi ad feudum, eumque referens Dn. Boet. in tract. de qualitat. & different. feudor. cap. 1. nu. 15. Quando * vero de feudo ad emphyteusin, & e contra, liceat argumentari, post plures alios, quos laudant, tradunt Valasc. in tract. de jure emphyt. quest. 39. num. 19. & Henricus à Rosenthal. in tract. totius juris feudali. cap. 1. conclus. 10. n. 5. & sequenti. HARP.*

JULII CLARI

ALEXANDRINI J. C.

PRACTICA CIVILIS.

Ex Libro Quarto Sententiarum Receptarum.

§. FEUDUM.

CAPITA QUÆSTIONUM.

- Jus feudorum à quo tempore originem habuerit, Quæst. 1.
- Jus feudorum hodie an sit jus scriptum, vel consuetudo, q. 2.
- Liber feudorum an sit authenticus, q. 3.
- Quid sit feudum, q. 4.
- Unde dicatur feudum, q. 5.
- An feudum sit contractus nominatus, q. 6.
- Quæplex sit feudum, q. 7.
- Feudum antiquum, & feudum novum quid differant, q. 8.
- Feudum hereditarium, & feudum ex pacto, & providentia quid differant, q. 9.
- Feuda regalia quæ sint, q. 10.
- Quod dicatur feudum legitimum, q. 11.
- Feudum francum, quod dicatur, q. 12.
- Praelatus an possit in feudum concedere bona Ecclesiæ, q. 13.
- Dominus an possit investire aliquem de feudo non dum aucto, q. 14.
- Feudum rectum an possit constitui sine investitura, q. 15.
- Feuda an possint emi, q. 16.
- Concessio capri per verbum, Donamus, an si donatio, vel feudalis concessio, q. 17.
- Bona in dubio an præsumantur feudalia, q. 18.
- Titulus vasalli quando tempore præscribatur, q. 19.
- Pacta insolita allegant, apposta esse in investitura an illud probare teneatur, q. 20.
- Vasallus an teneatur adjurare dominum, q. 21.
- Vasallus an possit eundo in auxilium domini liberare se à solutione domini redditus, q. 22.
- Vasallus an teneatur alere dominum egenum, q. 23.
- Vasallus an teneatur dominum carceratum liberare, q. 24.
- Vasallus an possit vocare dominum in jus sine venia, q. 25.
- Dominus an teneatur tradere vasallo possessionem feudi, q. 26.
- Dominus an teneatur defendere vasallum, q. 27.
- Dominus an possit vasallos invidios alienare, q. 28.
- Dominus an possit vasallos collectas imponere, q. 29.
- Dominus an possit cogere subditos suos ad molendum in suis molendinis, q. 30.
- Vasallus an possit feudum alienare sine consensu domini, q. 31.
- Vasallus an possit subinfeudare de feudo, q. 32.
- Vasallus an possit feudum alteri locare, q. 33.
- Vasallus an possit renunciare feudum in manibus domini, q. 34.
- Vasallus an possit rem feudalem alteri pignori, q. 35.
- Vasallus an possit feudum dare in dotem, q. 36.
- Vasallus an possit super re feudali constituere servitutem, q. 37.

- Vasallus an possit de feudo transigere, q. 38.
- Vasallus an possit de feudo facere compromissum, q. 39.
- Vasallus an possit de feudo testari, q. 40.
- Vasallus an possit alienare feudum in præjudicium, q. 41.
- Filius, vel agnatus quando possit alienationem feudi revocare, q. 42.
- Filius an teneatur creditoribus paternis de feudo satisfacere, q. 43.
- Feudum an possit dividi, q. 44.
- Feudum an possit præscribi, q. 45.
- Feudum an impuretur in legitimam, q. 46.
- Vasallus an possit incidere arbores fructiferas in fundo feudali, q. 47.
- Vasallus committens stuprum cum uxore domini an amittat feudum, q. 48.
- Vasallus non petens à domino investituram an cadat à feudo, q. 49.
- Vasallus alienans feudum sine consensu domini an privetur feudo, q. 50.
- Vasallus cessans per triennium à solutione pensionis an cadat à feudo, q. 51.
- Vasallus alens dominum an possit privari feudo, q. 52.
- Vasallus delinquens contra iurum ex pluribus dominis an sit toto feudo privandus, q. 53.
- Vasallus an possit feudo privari propter amicitiam contractam cum inimico domini, q. 54.
- Vasallus relinquens dominum in prælio an amittat feudum, q. 55.
- Vasallus, si deterior averit rem feudalem, an cadat à feudo, q. 56.
- Vasallus sciens imminere periculum domino, si eum non certioraverit, an cadat à feudo, q. 57.
- Vasallus occidens scriptum an privetur feudo, q. 58.
- Vasallus an possit feudo privari sine causa, q. 59.
- Quæ testes requiruntur ad probandam ingratiitudinem vasalli, q. 60.
- Vasallus, qui per vim, aut metum aliquid fecit contra dominum, an excusetur ab amissione feudi, q. 61.
- Vasallus an regulariter cadat à feudo ipso jure, an autem sit privandus per sententiam, q. 62.
- Dominus recipiens servitium à vasallo an consecratur illi remissive ingratiitudinem, q. 63.
- Jus privandi vasallum feudo an transeat ad heredem domini, q. 64.
- Et an contra heredes vasalli, q. 65.
- Feudum privato vasallo, an aperiatur domino, vel agnatis, q. 66.
- Ingratiudo Praelati an noceat Ecclesiæ, q. 67.
- Dominus, qui non facit justitiam vasallo, an privetur proprietate feudi, q. 68.